

Bruxelles, den 29.4.2016
COM(2016) 238 final

2016/0127 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af en aftale mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

• Forslagets begrundelse og formål

En kontaktgruppe på højt plan bestående af højtstående tjenestemænd fra Kommissionen, Rådets formandskab og det amerikanske justitsministerium, det amerikanske ministerium for national sikkerhed og det amerikanske udenrigsministerium blev etableret i november 2006 for at undersøge måder til, hvordan EU og USA kan arbejde tættere og mere effektivt sammen om udvekslingen af retshåndhævelsesoplysninger og samtidig sikre, at beskyttelsen af personoplysninger og privatlivets fred garanteres. Den endelige rapport fra kontaktgruppen på højt plan fra oktober 2009¹ konkluderede, at den bedste løsning er en international aftale, der forpligter både EU og USA til at anvende aftalte fælles principper for databeskyttelse af transatlantiske dataoverførsler på retshåndhævelsesområdet: Den vil give mulighed for at etablere de grundprincipper for en effektiv beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger, der skal danne grundlag for enhver udveksling af retshåndhævelsesoplysninger, og den vil sikre det højeste niveau af retssikkerhed.

Den 3. december 2010 vedtog Rådet en afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til at indlede forhandlinger om en aftale mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater om beskyttelse af personoplysninger, når de overføres og behandles med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger, herunder terrorisme, inden for rammerne af politisamarbejdet og det retlige samarbejde i straffesager (i det følgende benævnt "paraplyaftalen")².

Den 28. marts 2011 indledte Kommissionen forhandlinger. Den 8. september 2015 paraferede parterne teksten.

Paraplyaftalen etablerer (for første gang nogensinde) en omfattende ramme for databeskyttelsesprincipper og -garantier, når der overføres personoplysninger³ med henblik på strafferetlig håndhævelse mellem USA på den ene side og EU og dets medlemsstater på den anden side. Det dobbelte mål er at sikre et højt databeskyttelsesniveau og dermed forbedre samarbejdet mellem parterne. Paraplyaftalen udgør ikke i sig selv retsgrundlaget for overførsel af personoplysninger til USA, men supplerer, når det er nødvendigt, databeskyttelsesgarantier i eksisterende og fremtidige aftaler om dataoverførsel eller nationale bestemmelser, der tillader sådanne overførsler.

¹ Rapporter fra kontaktgruppen på højt plan om informationsudveksling og beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger, Bruxelles, den 23. november 2009 (15851/09, JAI 822 DATAPROTECT 74 USA 102).

² Sammen med vedtagelsen af EU's databeskyttelsesreform og den nye aftale om "EU's og USA's værn om privatlivets fred" om dataoverførsler på det kommercielle område, er indgåelsen af en betydningsfuld og omfattende paraplyaftale et centralt element i den strategi, der er fastlagt i Kommissionens meddelelse om genopbygning af tilliden til datastrømmene mellem EU og USA (COM(2013) 846 af 27. november 2013, der findes på http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/com_2013_846_en.pdf), hvilket også bekræftes i formand Jean-Claude Junckers politiske retningslinjer og i Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet "Transatlantiske datastrømme: genoprettelse af tilliden via stærke garantier" (COM(2016) 117 final af 29. februar 2016, der findes på: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/privacy-shield-adequacy-communication_en.pdf).

³ Udtrykket "personoplysninger" ("personal information") anvendes i paraplyaftalen synonymt med EU-begrebet "personoplysninger" ("personal data").

Dette er en meget betydelig forbedring i forhold til den nuværende situation, hvor personoplysninger overføres på tværs af Atlanten på grundlag af retlige instrumenter (internationale aftaler eller national ret), der generelt ikke indeholder nogen eller kun utilstrækkelige bestemmelser om databeskyttelse.

- **Sammenhæng med de gældende regler på samme område**

Paraplyaftalen vil øge beskyttelsen af alle EU-registreredes personoplysninger, når de udveksles med USA med henblik på strafferetlig håndhævelse. Da aftalen etablerer en omfattende ramme for databeskyttelsesgarantier, vil den supplere eksisterende aftaler (både bilaterale aftaler mellem medlemsstaterne og USA og aftaler mellem EU og USA), der danner grundlag for overførsel af personoplysninger til USA med henblik på retshåndhævelse, hvis og i det omfang disse ikke opfylder det krævede beskyttelses- og garantiniveau.

Aftalen vil desuden sikre et "sikkerhedsnetsniveau" for fremtidige aftaler mellem EU/medlemsstaterne og USA, som beskyttelsesniveauet ikke må komme under. Dette er en vigtig garanti for fremtiden og en stor forandring i forhold til den nuværende situation, hvor garantier, beskyttelsesforanstaltninger og rettigheder skal forhandles forfra for hver enkelt ny aftale.

Paraplyaftalen vil samlet set skabe en betydelig merværdi med hensyn til at hæve beskyttelsesniveauet for EU-registrerede i overensstemmelse med kravene i EU's primære og afledte ret. For første gang vil den indføre et databeskyttelsesinstrument, der på en samlet og konsekvent måde omfatter beskyttelse af alle dataoverførsler på et givet område (dvs. transatlantisk dataudveksling inden for politisamarbejde og retligt samarbejde i straffesager). Paraplyaftalen vil i den transatlantiske sammenhæng desuden underbygge de generelle krav til internationale dataoverførsler, der er fastsat i det fremtidige direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbårde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger (i det følgende benævnt "politidirektivet")⁴, som blev vedtaget den 14. april 2016. På denne baggrund danner paraplyaftalen også vigtig præcedens for eventuelle lignende aftaler med andre internationale partnere.

- **Sammenhæng med Unionens politik på andre områder**

Paraplyaftalen forventes at få en betydelig indvirkning på politi- og retshåndhævelsessamarbejdet med De Forenede Stater. Fastsættelsen af en fælles og omfattende ramme for databeskyttelsesregler og -garantier vil gøre det muligt for EU eller dets medlemsstater på den ene side og de amerikanske strafferetlige håndhævende myndigheder på den anden side at samarbejde mere effektivt med hinanden. Det vil endvidere sikre, at de eksisterende aftaler indeholder alle de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger. Dette skaber kontinuitet i retshåndhævelsessamarbejdet og sikrer samtidig større retssikkerhed i forbindelse med overførsler. Aftalen vil også lette indgåelsen af fremtidige aftaler med USA om dataoverførsel inden for strafferetlig håndhævelse, da der vil blive indgået databeskyttelsesgarantier, som derfor ikke skal forhandles igen og igen. Fastsættelsen af

⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, opdage eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbårde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger (COM/2012/010 final - 2012/0010 (COD), der findes på: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012PC0010&from=da>).

fælles standarder på dette afgørende men komplekse samarbejdsområde er sluttelig et vigtigt resultat, der kan bidrage væsentligt til at genoprette tilliden til transatlantiske datastrømme.

2. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

• Retsgrundlag

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 16 i TEUF sammenholdt med artikel 218, stk. 5, i TEUF.

• Nærhedsprincippet

Paraplyaftalen falder ind under EU's enekompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, i TEUF. Nærhedsprincippet finder derfor ikke anvendelse.

• Proportionalitetsprincippet

Paraplyaftalen fastsætter de databeskyttelsesgarantier, der kræves i henhold til Rådets forhandlingsdirektiver. De betragtes som nødvendige elementer for at sikre det krævede beskyttelsesniveau, når der overføres personoplysninger til et tredjeland i henhold til både chartret om grundlæggende rettigheder og udviklingen i gældende EU-ret. Hverken et væsentligt mindre katalog over sådanne garantier eller et instrument med mindre bindende kraft kan betragtes som tilstrækkelig til at sikre et sådant beskyttelsesniveau. Forslaget går derfor ikke videre end, hvad der er nødvendigt for at nå det politiske mål om at etablere en ramme for beskyttelse af personoplysninger, når de overføres mellem De Forenede Stater på den ene side og Den Europæiske Union eller dets medlemsstater på den anden side i forbindelse med retshåndhævelse.

• Valg af retsakt

Etableringen af en bindende ramme for beskyttelse af personoplysninger, der vil supplere eksisterende aftaler og udgøre et referencegrundlag for fremtidige aftaler, kan kun sikres gennem en international aftale mellem EU og De Forenede Stater.

Som det blev fremhævet i rapporten fra kontaktgruppen på højt plan fra oktober 2009, sikrer en international aftale endvidere den største grad af retssikkerhed.

3. RESULTATER AF EFTERFØLGENDE EVALUERINGER, HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

• Efterfølgende evalueringer/kvalitetskontrol af gældende lovgivning

Ikke relevant.

• Høringer af interesserede parter

Kommissionen aflægger med jævne mellemrum både mundtlig og skriftlig rapport til Rådets særlige udpegede udvalg om fremskridt i forhandlingerne. Europa-Parlamentet er både mundtligt og skriftligt løbende blevet orienteret via Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE).

• Indhentning og brug af ekspertbistand

Initiativet gennemfører Rådets forhandlingsdirektiver af 3. december 2010.

- **Konsekvensanalyse**

Der var ikke behov for en konsekvensanalyse. Den foreslåede aftale er i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver.

- **Måltrettet regulering og forenkling**

Ikke relevant.

- **Grundlæggende rettigheder**

Bestemmelserne i paraplyaftalen har til formål at beskytte den grundlæggende ret til beskyttelse af personoplysninger og adgang til effektive retsmidler og en upartisk domstol, der er fastsat i henholdsvis artikel 8 og artikel 47 i chartret om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

4. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Den foreslåede forordning har ingen virkninger for budgettet.

5. ANDRE FORHOLD

- **Planer for gennemførelsen og foranstaltninger til overvågning, evaluering og rapportering**

Medlemsstaternes gennemførelse vil være nødvendig, men der forventes ingen større ændringer i lovgivningen, eftersom substansbestemmelserne i paraplyaftalen i vid udstrækning afspejler regler, der allerede anvendes af EU og de nationale myndigheder i henhold til EU-lovgivningen og/eller den nationale ret.

- **Nærmere redegørelse for de enkelte bestemmelser i forslaget**

Paraplyaftalen omfatter i overensstemmelse med Rådets forhandlingsdirektiver fem kategorier af bestemmelser: i) horisontale bestemmelser, ii) databeskyttelsesprincipper og -garantier, iii) individuelle rettigheder, iv) aspekter vedrørende anvendelsen af aftalen og tilsyn samt v) afsluttende bestemmelser.

i) Horisontale bestemmelser

i) Aftalens formål (artikel 1)

For at opfylde aftalens formål (dvs. at sikre et højt niveau for beskyttelse af personoplysninger og styrke samarbejdet på retshåndhævelsesområdet) fastsætter paraplyaftalen en ramme for beskyttelse af personoplysninger, når de overføres mellem USA på den ene side og EU eller dets medlemsstater på den anden side med henblik på forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger, herunder terrorisme. Henvisningen til begreberne "forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger" (i det følgende benævnt "retshåndhævelse") sikrer, at denne aftale vil være forenelig med strukturen i nuværende og kommende EU-ret om databeskyttelse (navnlig afgrænsningen mellem forordningen om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af

personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger ("generel forordning om databeskyttelse"⁵) og "politidirektivet" for så vidt angår deres respektive omfang).

I artikel 1 præciseres det, at paraplyaftalen ikke i sig selv udgør retsgrundlag for overførsel af personoplysninger, og at et (særskilt) retsgrundlag altid er påkrævet, og det gøres dermed også klart, at paraplyaftalen er en ægte aftale om grundlæggende rettigheder, der fastsætter en række beskyttelsesforanstaltninger og garantier for sådanne overførsler.

ii) Definitioner (artikel 2)

Paraplyaftalens centrale begreber er defineret i artikel 2. Definitionerne af "personoplysninger", "behandling af personoplysninger", "parterne", "medlemsstat" og "kompetent myndighed" er i alt væsentligt på linje med, hvordan disse begreber er defineret i andre aftaler mellem EU og USA og/eller i gældende EU-ret om databeskyttelse.

iii) Aftalens anvendelsesområde (artikel 3)

Paraplyaftalens artikel 3 fastsætter anvendelsesområdet for paraplyaftalen. Den sikrer, at beskyttelsesforanstaltningerne og garantierne i paraplyaftalen gælder for alle dataudvekslinger i forbindelse med det transatlantiske samarbejde om retshåndhævelse i straffesager. Dette omfatter overførsler på grundlag af national ret, aftaler mellem EU og USA (f.eks. traktaten om gensidig retshjælp mellem EU og USA), aftaler mellem medlemsstaterne og USA (f.eks. traktater om gensidig retshjælp, aftaler om styrkelse af samarbejdet om forebyggelse og bekæmpelse af grov kriminalitet, aftaler eller ordninger om oplysninger om screening af terrorister) samt specifikke aftaler om overførsel af personoplysninger fra private enheder med henblik på retshåndhævelse (f.eks. i henhold til aftalen mellem EU og USA om passagerlisteoplysninger⁶ (PNR) og aftalen om programmet til sporing af finansiering af terrorisme⁷ ("TFTP")). Anvendelsesområdet er formuleret på et "dataoverførselsgrundlag", dvs. at det i princippet dækker alle dataoverførsler med henblik på strafferetlig håndhævelse mellem EU og USA, uanset den registreredes nationalitet eller bopæl.

Paraplyaftalen omfatter ikke overførsel af personoplysninger (eller andre former for samarbejde) mellem de amerikanske myndigheder og medlemsstaternes myndigheder, der er ansvarlige for beskyttelse af statens sikkerhed.

iv) Ikkeforskelsbehandling (artikel 4)

I artikel 4 fastsættes det, at hver part gennemfører paraplyaftalen uden vilkårlig eller uberettiget forskelsbehandling mellem sine egne statsborgere og den anden parts statsborgere.

Denne artikel supplerer og styrker andre af aftalens bestemmelser, (navnlig artiklerne om garantier til fysiske personer såsom adgang, berigtigelse og administrativ prøvelse, se nedenfor), da det sikrer, at europæiske statsborgere i princippet vil blive sikret den samme

⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (generel forordning om databeskyttelse) (COM(2012) 11 final - 2012/0011 (COD), der findes på: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/document/review2012/com_2012_11_en.pdf).

⁶ Aftale mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union om anvendelse og overførsel af passagerlisteoplysninger til United States Department of Homeland Security (EUT L 215 af 11.8.2012, s. 5.).

⁷ Aftale mellem Den Europæiske Union og Amerikas Forenede Stater om behandling og overførsel af finansielle betalingsdata fra Den Europæiske Union til USA til brug for programmet til sporing af finansiering af terrorisme (EUT L 195 af 27.7.2010, s. 5.).

behandling som amerikanske statsborgere, for så vidt angår de amerikanske myndigheders praktiske gennemførelse af disse bestemmelser.

v) Aftalens virkninger (artikel 5)

For så vidt angår eksisterende aftaler mellem EU eller medlemsstaterne og USA vil paraplyaftalen supplere dem efter behov, dvs. når og i det omfang de mangler de nødvendige databeskyttelsesgarantier⁸.

En effektiv gennemførelse af paraplyaftalen (og navnlig dens artikler om fysiske personers rettigheder) udløser en formodning om overensstemmelse med gældende internationale regler om dataoverførsel. Dette er hverken en automatisk eller en generel formodning, og som alle formodninger kan den afkræftes. Det er ikke en automatisk formodning, fordi dens anvendelse udtrykkeligt afhænger af USA's effektive gennemførelse af paraplyaftalen og mere specifikt, som det forklares udtrykkeligt i artikel 5, stk. 2, af en effektiv gennemførelse af artiklerne om fysiske personers rettigheder (især adgang, berigtigelse og administrativ og retslig prøvelse). Det er heller ikke nogen generel formodning, eftersom paraplyaftalen ikke er et "selvstændigt" instrument for overførsler, bygger en sådan formodning nødvendigvis på en vurdering fra sag til sag, dvs. at det vurderes, om kombinationen af paraplyaftalen og det specifikke retsgrundlag for overførslen sikrer et beskyttelsesniveau, der er i overensstemmelse med EU's databeskyttelsesregler. Med andre ord: Til forskel fra en konstatering af et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau udgør denne bestemmelse ikke en 'en bloc-ankendelse' af beskyttelsesniveauet i USA som sådan eller en generel tilladelse til sådanne overførsler.

ii) Databeskyttelsesprincipper og -garantier

De nedenfor beskrevne artikler omfatter vigtige principper for behandling af personoplysninger samt vigtige garantier og begrænsninger.

i) Begrænsninger for formål og anvendelse (artikel 6)

I overensstemmelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder og gældende EU-ret finder princippet om formålsbegrænsning i artikel 6 anvendelse på alle de overførsler af personoplysninger, der er omfattet af paraplyaftalen, både i tilfælde af overførsler i forbindelse med konkrete sager, og når USA og EU eller dets medlemsstater indgår en aftale, der tillader overførsel af mange personoplysninger på én gang. Behandling (herunder overførsler) kan kun ske til udtrykkeligt angivne og legitime formål inden for rammerne af paraplyaftalen, dvs. forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger, herunder terrorisme.

Desuden er viderebehandling af personoplysninger af andre (retshåndhævende, lovgivende eller administrative) myndigheder end den første modtagende myndighed hos en part kun tilladt, hvis det er foreneligt med de formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev overført, og at en sådan anden myndighed overholder alle de øvrige bestemmelser i paraplyaftalen.

Den overførende kompetente myndighed kan også i særlige tilfælde stille yderligere betingelser (f.eks. vedrørende brugen af oplysninger).

Endelig må personoplysninger kun behandles, hvis behandlingen er "direkte relevant for og ikke uforholdsmæssigt stor eller omfattende i forhold til behandlingens formål".

⁸ Fjerde betragtning i præambelen angiver, at paraplyaftalen ikke ændrer, betinger eller på anden måde fraviger aftaler, hvori det er fastslået, at de sikrer et passende beskyttelsesniveau, med undtagelse af bestemmelsen om retslig prøvelse i artikel 19, der også finder anvendelse på dem. Dette vedrører PNR- og TFTP-aftalerne.

Artikel 6 er en central bestemmelse i aftalen, der sikrer, at garantierne finder anvendelse på hele livscyklussen for et givet datasæt fra den oprindelige overførsel fra EU til en amerikansk kompetent myndigheds behandling heraf og omvendt samt eventuel yderligere udveksling med/behandling hos en anden amerikansk myndighed eller, i tilfælde af en overførsel af oplysninger fra USA til en kompetent myndighed i EU eller (en af) dets medlemsstater, datasættets eventuelle yderligere udveksling med eller behandling hos en anden EU-myndighed eller en medlemsstats myndighed.

ii) Videreoverførsel (artikel 7)

Begrænsningerne af videreoverførsel i artikel 7 medfører, at en amerikansk myndighed, der har til hensigt at videreoverføre oplysninger, som den har modtaget fra EU eller en af dets medlemsstater, til et tredjeland eller en international organisation, der ikke er bundet af aftalen, først vil skulle indhente samtykke fra den retshåndhævende myndighed i EU, som oprindeligt har overført oplysningerne til USA. Denne regel finder også anvendelse, hvis en myndighed i EU eller i en af dets medlemsstater agter at overføre oplysninger, som den har modtaget fra USA, til et tredjeland eller en international organisation.

Når det besluttes at give samtykke, skal den oprindelige overførende myndighed tage behørigt hensyn til alle relevante forhold, herunder det formål, hvortil oplysningerne oprindeligt blev overført, og til hvorvidt tredjelandet eller den internationale organisation sikrer et passende niveau for beskyttelse af personoplysninger. Den kan også fastsætte særlige betingelser for overførslen.

For så vidt angår artiklerne om formålsbegrænsning (jf. artikel 6), opbevaringsperioder (jf. artikel 12) og følsomme oplysninger (jf. artikel 13), tager denne artikel endvidere udtrykkeligt hensyn til den særlige følsomhed ved overførsel af mange oplysninger på én gang om uskyldige personer (f.eks. PNR-oplysninger om alle passagerer, der rejser med et luftfartøj, uafhængigt af, om der foreligger en konkret mistanke), idet det i artiklen kræves, at enhver yderligere overførsel af personoplysninger "undtagen i forbindelse med konkrete sager" kun må finde sted på specifikke betingelser, der er fastlagt i aftalen, og som angiver en behørig begrundelse for videreoverførslen.

Den særlige situation for videreoverførsel til en anden stat inden for EU (f.eks. hvis det franske politi deler oplysninger med det tyske politi, som stammer fra Det Amerikanske Forbundspoliti) behandles også i denne artikel (stk. 4), idet det heri bestemmes, at såfremt sådanne overførsler i henhold til gældende regler er underlagt forudgående samtykke, vil den myndighed, der oprindeligt har sendt oplysningerne (f.eks. Det Amerikanske Forbundspoliti) ikke kunne nægte samtykke eller pålægge betingelser af hensyn til databeskyttelse (eftersom alle de berørte myndigheder er bundet af paraplyaftalen).

iii) Oplysningernes kvalitet og integritet (artikel 8)

Parterne skal tage rimelige skridt til at sikre, at overførte personoplysninger bevares med den nøjagtighed, relevans, aktualitet og fuldstændighed, som er nødvendig og hensigtsmæssig med henblik på lovlig behandling af oplysninger. Hvis den modtagende eller den overførende myndighed bliver opmærksom på væsentlige tvivl med hensyn til relevansen, aktualiteten, fuldstændigheden eller nøjagtigheden af de personoplysninger, der modtages eller overføres, skal den, når det er muligt, meddele dette til den overførende eller den modtagende myndighed.

iv) Informationssikkerhed (artikel 9) og anmeldelse af brud på informationssikkerheden (artikel 10)

Disse artikler bidrager til at sikre et højt niveau af sikkerhed for personoplysninger, der udveksles af parterne i paraplyaftalen.

For det første vil parterne i henhold til artikel 9 etablere passende tekniske, sikkerhedsmæssige og organisatoriske ordninger til at beskytte personoplysninger mod hændelig eller ulovlig tilintetgørelse, hændeligt tab og uautoriseret videregivelse, ændring, adgang eller anden behandling. Disse ordninger betyder også, at det kun er autoriseret personale, der får adgang til personoplysningerne.

For det andet skal der, jf. artikel 10, i tilfælde af et brud på sikkerheden, der udgør en væsentlig risiko for skade, straks træffes passende foranstaltninger til at begrænse skaden, herunder anmeldelse til den overførende myndighed og, hvor det er relevant på baggrund af forholdene i forbindelse med hændelsen, til den berørte fysiske person. Undtagelser fra anmeldelsespligten er udtømmende opregnet i bestemmelsen og svarer til rimelige begrænsninger (f.eks. statens sikkerhed).

v) Opbevaring af fortegnelser (artikel 11)

Parterne skal have etableret effektive metoder (f.eks. logning) til påvisning af lovligheden af behandlingen og anvendelsen af personoplysninger.

Dette krav udgør en vigtig garanti for fysiske personer, da det pålægger de retshåndhævende myndigheder at godtgøre, at en given databehandling blev foretaget i overensstemmelse med lovgivningen. Forpligtelsen til at dokumentere databehandlingsaktiviteter indebærer navnlig, at der vil være et "spor" i tilfælde af ulovlig behandling. Dette bør gøre det lettere at behandle klager og rejse retskrav vedrørende lovligheden af databehandlingen.

vi) Opbevaringsperiode (artikel 12)

Databehandlingen vil være underlagt bestemte opbevaringsperioder for at sikre, at oplysningerne ikke opbevares længere end nødvendigt og hensigtsmæssigt. For at fastsætte varigheden af disse opbevaringsperioder skal der tages hensyn til en række elementer, navnlig formålet med behandlingen eller brugen, arten af oplysningerne og indvirkningen på de berørte registreredes rettigheder og interesser.

Det præciseres ligeledes, at når parterne indgår en aftale om overførsel af "bulkdata", skal en sådan aftale indeholde en specifik bestemmelse om den gældende opbevaringsperiode. Med denne bestemmelse accepterer parterne princippet om, at sådanne aftaler om bulkdataoverførsler skal indeholde bestemmelser om en specifik opbevaringsperiode, som derfor ikke vil skulle forhandles igen.

Opbevaringsperioderne vil blive revideret regelmæssigt for at afgøre, om ændrede omstændigheder kræver ændringer af den relevante periode.

For at sikre gennemsigtighed skal opbevaringsperioderne offentliggøres eller på anden måde gøres offentligt tilgængelige.

vii) Særlige kategorier af oplysninger (artikel 13)

Behandling af personoplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller anden overbevisning, fagforeningsmæssigt tilhørsforhold eller personoplysninger om helbred eller seksuelle forhold må kun finde sted, hvis der er etableret passende garantier i overensstemmelse med lovgivningen (f.eks. maskering af oplysninger efter gennemførelse af det formål, som de blev behandlet til, eller krav om tilsynsgodkendelse af adgangen til oplysningerne).

Aftaler, der tillader "bulkoverførsel" af personoplysninger, skal endvidere angive, hvilke standarder og betingelser der gælder for behandling af særlige kategorier af oplysninger.

Disse bestemmelser om særlige kategorier af oplysninger er i overensstemmelse med kravet om, at behandlingen skal være direkte relevant og ikke uforholdsmæssigt omfattende, jf. artikel 6 om begrænsninger for formål og anvendelse.

viii) Automatiske afgørelser (artikel 15)

Databehandling, som kan resultere i afgørelser, der har negative følger for en fysisk person (f.eks. i forbindelse med profilering) må ikke udelukkende være baseret på den automatiske behandling af personoplysninger, medmindre det er tilladt i henhold til national ret, og forudsat at der foreligger tilstrækkelige garantier, herunder muligheden for menneskelig indgriben.

ix) Gennemsigtighed (artikel 20)

Fysiske personer har ret til at modtage oplysninger (gennem generelle eller individuelle meddelelser og under anvendelse af "rimelige begrænsninger") vedrørende formålet med behandlingen og eventuel yderligere anvendelse af deres personoplysninger, de love eller bestemmelser, hvorefter der foretages en sådan behandling, identiteten af tredjemænd, til hvem deres personoplysninger kan offentliggøres, samt de adgangs-, berigtigelses- og prøvelsesmekanismer, der er til rådighed.

Hvis fysiske personer gøres mere bevidste om, hvorfor og af hvem deres oplysninger behandles, bidrager dette til de fysiske personers mulighed for at udøve deres ret til adgang, berigtigelse og prøvelse (jf. artikel 16-19).

iii) Individuelle rettigheder

Disse rettigheder er af særlig relevans for beskyttelsen af registrerede, der for første gang vil få mulighed for at påberåbe sig generelle rettigheder i forbindelse med enhver transatlantisk overførsel af personoplysninger på det strafferetlige håndhævelsesområde.

i) Adgang og berigtigelse (artikel 16 og 17)

Retten til adgang giver enhver fysisk person ret til at anmode om og opnå adgang til sine personoplysninger. Begrundelserne for at begrænse adgangen er nævnt udtømmende og udgør rimelige begrænsninger (f.eks. statens sikkerhed, undgåelse af, at efterforskning eller retsforfølgning af strafbare handlinger skades og beskyttelse af andres rettigheder og frihedsrettigheder). Der må ikke pålægges en urimeligt høje udgifter som betingelse for at opnå adgang til egne oplysninger.

Retten til berigtigelse giver enhver fysisk person ret til at anmode om rettelse af eller berigtigelse til vedkommendes personoplysninger, hvis de enten er unøjagtige eller er blevet

behandlet forkert. Dette kan omfatte supplering, sletning, blokering eller andre foranstaltninger eller metoder til imødegåelse af unøjagtigheder eller forkert behandling.

Hvis den kompetente myndighed i modtagerlandet efter anmodning fra en fysisk person, en notifikation fra leverandøren af personoplysninger eller på baggrund af egen efterforskning konkluderer, at oplysningerne er ukorrekte eller er blevet forkert behandlet, træffer den foranstaltninger til supplering, sletning eller blokering eller andre foranstaltninger med henblik på rettelse eller berigtigelse.

Hvis det er tilladt ifølge national ret har enhver fysisk person ret til at bemyndige en tilsynsmyndighed (dvs. en EU-registreret nationale databeskyttelsesmyndighed) til at anmode om adgang eller berigtigelse på vedkommendes vegne. Denne mulighed for indirekte udøvelse af rettigheder gennem en myndighed og i et retssystem, som de kender, bør konkret bistå de registrerede, når de søger at håndhæve deres rettigheder.

Hvis anmodningen om adgang eller berigtigelse nægtes eller begrænses, skal den anmodede myndighed give den fysiske person (eller dennes behørigt bemyndigede repræsentant) et svar med begrundelsen for afslaget på eller begrænsningen af adgangen eller berigtigelsen. Forpligtelsen til at give den fysiske person et begrundet svar tager sigte på at muliggøre og fremme udøvelsen af vedkommendes ret til adgang til administrativ og retslig prøvelse, i tilfælde af at adgang/berigtigelse nægtes eller begrænses af den berørte retshåndhævende myndighed.

ii) Administrativ prøvelse (artikel 18)

Hvis en fysisk person er uenig i resultatet af hans eller hendes anmodning om adgang til/berigtigelse af personoplysninger, får den pågældende ret til at anmode om administrativ prøvelse. For at lette den faktiske udøvelse af retten til adgang og berigtigelse har den registrerede ret til at bemyndige en tilsynsmyndighed (dvs. en EU-registreret nationale databeskyttelsesmyndighed) eller en anden repræsentant, hvis det er tilladt i henhold til gældende national ret.

Den myndighed, hvor der anmodes om bistand, vil give den registrerede et skriftligt svar med oplysninger om de afhjælpende og korrigerende foranstaltninger, der eventuelt er truffet.

iii) Retslig prøvelse (artikel 19)

Statsborgere hos de enkelte kontraherende parter skal kunne forlange retslig prøvelse af i) afslag på adgang, ii) afslag på berigtigelse eller iii) ulovlig videregivelse foretaget af den anden parts myndigheder.

På amerikansk side er dette blevet afspejlet i loven om retslig prøvelse (Judicial Redress Act), som blev undertegnet af præsident Barack Obama den 24. februar 2016. Denne lov vil udvide de tre begrundelser for retslig prøvelse i den amerikanske lov om privatlivets fred (Privacy Act) fra 1974, som i øjeblikket er forbeholdt amerikanske statsborgere og fastboende, til også at gælde for statsborgere i de "omfattede lande"⁹. Fjerde betragtning til paraplyaftalens

⁹ Et "omfattet land" er i henhold til den amerikanske lov om retslig prøvelse et land, i) der har indgået en aftale med USA, der omfatter passende foranstaltninger til beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med oplysninger, der udveksles med henblik på retshåndhævelse (eller har udvekslet oplysninger med henblik på retshåndhævelse, og som har etableret passende beskyttelse af privatlivets fred i forbindelse med sådanne udvekslede oplysninger), ii) der tillader overførsel af personoplysninger til kommercielle formål i kraft af en aftale med USA eller på anden måde, og iii) hvis politikker vedrørende overførsel af

præambel præciserer, at denne udvidelse også vil omfatte oplysninger, der udveksles i henhold til aftaler som f.eks. PNR og TFTP. I kombination med vedtagelsen af loven om retslig prøvelse vil artikel 19 således i høj grad forbedre den judicielle beskyttelse af EU-borgere.

Selv om loven om retslig prøvelse indeholder en række begrænsninger (navnlig gælder den kun for oplysninger om statsborgere fra "omfattede lande", hvis oplysninger er blevet overført af retshåndhævende myndigheder i EU, særlig, men ikke kun EU-borgere) imødekommer artikel 19 i paraplyaftalen et længe næret ønske i EU.

Bestemmelsen svarer til kommissionsformand Jean-Claude Junckers politiske retningslinjer, ifølge hvilke "USA skal [...] garantere, at alle EU's borgere har ret til at udøve deres ret til databeskyttelse ved de amerikanske domstole, uanset om de er bosiddende i USA eller ej. En ophævelse af en sådan forskelsbehandling "er afgørende for at genoprette tilliden i det transatlantiske forhold". Den imødekommer også Europa-Parlamentets beslutning af 12. marts 2014 om USA's NSA-overvågningsprogram, hvor Parlamentet opfordrede til straks at genoptage forhandlingerne med USA om "paraplyaftalen" for at "bringe EU-borgernes rettigheder på lige fod med amerikanske borgeres rettigheder (...)" og tilvejebringe effektive og håndhævelige (...) retlige klagemuligheder for alle EU-borgere i USA uden forskelsbehandling af nogen art"¹⁰.

Artikel 19, stk. 3, præciserer, at en udvidelse af ovennævnte tre begrundelser for retslig prøvelse ikke berører andre muligheder for retslig prøvelse, der i øvrigt er til rådighed i forbindelse med databehandling (f.eks. i medfør af loven om administrative procedurer (Administrative Procedure Act), loven om privatlivets fred i forbindelse med elektronisk kommunikation (Electronics Communication Privacy Act) eller loven om informationsfrihed (Freedom of Information Act). Disse øvrige retsgrundlag for retslig prøvelse er åbne for alle registrerede i EU, der er berørt af overførslen af oplysninger til retshåndhævelsesformål, uanset deres nationalitet eller opholdssted.

iv) Aspekter vedrørende anvendelsen af paraplyaftalen og tilsyn

i) Ansvarlighed (artikel 14)

Der skal være truffet foranstaltninger for at fremme ansvarligheden hos de myndigheder, som behandler personoplysninger, der er omfattet af rammeaftalen. Navnlig når den modtagende myndighed videreformidler personoplysninger til andre myndigheder, skal sidstnævnte underrettes om de sikkerhedsforanstaltninger, der finder anvendelse i henhold til denne aftale, og eventuelle supplerende (restriktive) betingelser, der er knyttet til overførslen i henhold til artikel 6, stk. 3 (om begrænsninger for formål og anvendelse). Alvorligt embedsmisbrug imødegås med passende og afskrækkende strafferetlige, civilretlige eller administrative sanktioner.

personoplysninger til kommercielle formål ikke i væsentlig grad hæmmer USA's nationale sikkerhedsinteresser. Udpegelsen af et land som "omfattet land" foretages af den amerikanske justitsminister.

¹⁰ Jf. punkt 57 og litra BJ i beslutningen af 12. marts 2014 om USA's NSA-overvågningsprogram, overvågningsorganer i forskellige medlemsstater og deres indvirkning på EU-borgernes grundlæggende rettigheder samt om det transatlantiske samarbejde inden for retlige og indre anliggender ((2013/2188(INI)), findes på <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2014-0230+0+DOC+XML+V0//DA>).

Foranstaltninger til fremme af ansvarlighed omfatter i fornødent omfang også afbrydelse af yderligere overførsel af personoplysninger til de af parternes enheder, der ikke er omfattet af paraplyaftalen, hvis de ikke sikrer en effektiv beskyttelse af personoplysninger i lyset af formålet med aftalen (og navnlig bestemmelserne om formålsbegrænsning og videreoverførsel). Denne bestemmelse omhandler den situation, hvor personoplysninger af en EU-myndighed sendes til en amerikansk føderal myndighed (dvs. en myndighed, der er omfattet af denne aftale) og derefter igen overføres til en retshåndhævende myndighed på delstatsniveau. I henhold til sine forfatningsmæssige bestemmelser er USA begrænset i sin evne til at binde sine delstater på internationalt plan¹¹. For at sikre kontinuitet i beskyttelsen af de oplysninger, der overføres til de amerikanske forbundsmyndigheder og herefter deles med retshåndhævende instanser på delstatsniveau i) omfatter denne artikel i sit anvendelsesområde "andre myndigheder" hos parterne (dvs. de myndigheder, der ikke er omfattet af denne aftale, f.eks. de amerikanske delstatsmyndigheder), ii) fastsætter denne artikel, at de garantier, der er fastsat i paraplyaftalen, skal meddeles til dem, og iii) fastsætter denne artikel, at overførsel til sådanne myndigheder i relevante tilfælde skal afbrydes, hvis disse ikke effektivt beskytter personoplysninger i lyset af formålet med paraplyaftalen, navnlig dennes artikler om formålsbegrænsning og videreoverførsel.

Ved at sikre, at de kompetente retshåndhævende myndigheder vil blive holdt ansvarlige for overholdelsen af paraplyaftalen, er denne artikel et vigtigt element i en effektiv håndhævelses- og tilsynsordning i henhold til aftalen. Den vil også gøre det lettere for fysiske personer at rejse retskrav i tilfælde af embedsmisbrug (og offentlige myndigheders deraf følgende erstatningsansvar).

Endelig vil EU-myndighederne kunne tage betænkeligheder op med og modtage relevante oplysninger fra deres amerikanske modparter om, hvordan de opfylder deres forpligtelser i henhold til artikel 14 (herunder om de foranstaltninger, der er truffet i denne henseende). Ligeledes vil der i forbindelse med de fælles gennemgange (jf. artikel 23) blive lagt særlig vægt på en effektiv gennemførelse af denne artikel.

ii) Effektivt tilsyn (artikel 21)

Parterne skal oprette en eller flere uafhængige offentlige myndigheder, der udøver uafhængige tilsynsfunktioner og -beføjelser, herunder gennemgang, efterforskning og indgriben. Disse myndigheder skal have beføjelse til at modtage og følge op på klager fra fysiske personer om foranstaltninger til gennemførelse af paraplyaftalen og anmelde lovovertrædelser i forbindelse med denne aftale med henblik på retsforfølgning eller disciplinære sanktioner. Under hensyn til de særlige forhold ved det amerikanske system vil en kombination af tilsynsmyndigheder (herunder Chief Privacy Officer, Inspector Generals, the Privacy and Civil Liberties Oversight Board osv.) samlet set udøve de tilsynsfunktioner, som databeskyttelsesmyndighederne udfører i EU.

Denne artikel supplerer de eksisterende beskyttelsesmekanismer på grundlag af bestemmelserne om adgang, berigtigelse og administrativ prøvelse. Den giver navnlig fysiske personer mulighed for at indgive klager til uafhængige myndigheder over, hvordan den anden part har gennemført paraplyaftalen.

iii) Samarbejde mellem tilsynsmyndigheder (artikel 22)

¹¹ Da der er tale om en forbundsrepublik, er der en kompetencefordeling mellem den føderale regering og de enkelte delstatsregeringer (jf. også artikel 5, stk. 2, i paraplyaftalen i denne henseende).

Tilsynsmyndighederne samarbejder med henblik på at sikre en effektiv gennemførelse af aftalen, navnlig for så vidt angår ordningen for indirekte udøvelse af individuelle rettigheder med hensyn til adgang, berigtigelse og administrativ prøvelse (jf. artikel 16-18).

Desuden skal der oprettes nationale kontaktpunkter til at bistå med at udpege den tilsynsmyndighed, der skal rettes henvendelse til i en bestemt sag. Især i betragtning af at der findes en række forskellige tilsynsmyndigheder i USA, skal oprettelsen af et centralt "kontaktpunkt" for anmodninger om bistand og samarbejde bidrage til en effektiv behandling af disse anmodninger.

iv) Fælles gennemgang (artikel 23)

Parterne skal foretage regelmæssige fælles gennemgange af gennemførelsen og effektiviteten af paraplyaftalen, idet der lægges særlig vægt på en effektiv gennemførelse af artiklerne om individuelle rettigheder (adgang, berigtigelse, administrativ og retlig prøvelse) og spørgsmålet om overførsler til territoriale enheder, der ikke er omfattet af aftalen (dvs. amerikanske stater). Den første fælles gennemgang vil blive foretaget senest tre år efter aftalens ikrafttræden og derefter med jævne mellemrum.

Sammensætningen af de respektive delegationer skal omfatte repræsentanter for to databeskyttelsesmyndigheder og retshåndhævende/judicielle myndigheder, resultaterne af de fælles gennemgange vil blive offentliggjort.

v) Afsluttende bestemmelser

Paraplyaftalen indeholder en række afsluttende bestemmelser vedrørende:

- notifikationen af den anden part om enhver handling, som i væsentlig grad påvirker gennemførelsen af aftalen. USA vil specifikt give EU notifikation om enhver foranstaltning vedrørende anvendelsen af bestemmelserne i loven om retslig prøvelse (Judicial Redress Act) (artikel 24)
- konsultationer i tilfælde af tvister vedrørende den måde, aftalen fortolkes eller anvendes på (artikel 25)
- en parts mulighed for at suspendere en aftale i tilfælde af et væsentligt brud på aftalen fra den anden parts side (artikel 26)
- den territoriale anvendelse af aftalen for at tage hensyn til den særlige situation i Det Forenede Kongerige, Irland og Danmark (artikel 27)
- den ubegrænsede varighed af aftalen (som er begrundet i aftalens art som en ramme for beskyttelse og garantier samt på baggrund af muligheden for at suspendere og ophæve aftalen) (artikel 28)
- mulighed for, at hver part kan ophæve aftalen ved notifikation af den anden part, mens det præciseres, at personoplysninger, der overføres før ophævelsen, fortsat vil blive behandlet i overensstemmelse med bestemmelserne i paraplyaftalen (artikel 29, stk. 2 og 3)
- aftalens ikrafttræden den første dag i måneden efter den dato, på hvilken parterne har udvekslet notifikationer om afslutningen af deres interne godkendelsesprocedurer (artikel 29, stk. 1)

- sprogklausulen (umiddelbart før signaturlinjen), hvori det hedder, at i) aftalen vil blive undertegnet på engelsk og udarbejdet af EU på de øvrige 23 officielle EU-sprog, ii) muligheden for efter undertegnelsen at bekræfte gyldigheden af teksten til aftalen på alle disse øvrige officielle EU-sprog ved hjælp af en udveksling af diplomatiske noter med USA og iii) i tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige autentiske sprogudgaver af aftalen har den engelske sprogudgave forrang.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om undertegnelse på Den Europæiske Unions vegne af en aftale mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 16, sammenholdt med artikel 218, stk. 5,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 3. december 2010 bemyndigede Rådet Kommissionen til at indlede forhandlinger med Amerikas Forenede Staters regering om en aftale om beskyttelse af personoplysninger, når de overføres og behandles i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger, herunder terrorisme.
- (2) Forhandlingerne med Amerikas Forenede Staters regering er afsluttet, og teksten til aftalen blev paraferet den 8. september 2015.
- (3) Aftalen tager sigte på at fastsætte en omfattende ramme for databeskyttelsesprincipper og -garantier, når der overføres personoplysninger med henblik på strafferetlig håndhævelse mellem USA på den ene side og EU og dets medlemsstater på den anden side. Målet er at sikre et højt databeskyttelsesniveau og dermed forbedre samarbejdet mellem parterne. Paraplyaftalen udgør ikke i sig selv retsgrundlaget for overførsel af personoplysninger til USA, men supplerer, når det er nødvendigt, databeskyttelsesgarantier i eksisterende og fremtidige aftaler om dataoverførsel eller nationale bestemmelser, der tillader sådanne overførsler.
- (4) Unionen har kompetence, der omfatter alle aftalens bestemmelser. Unionen har navnlig vedtaget direktiv 2016/XXX/EU¹² om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med de kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger.
- (5) Den Europæiske Union har enekompetence, for så vidt som aftalen kan påvirke fælles EU-regler eller ændre deres anvendelsesområde.
- (6) I medfør af artikel 6a i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som

¹² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA.

bilag til TEU og til TEUF, er Det Forenede Kongerige og Irland ikke bundet af regler i aftalen, der vedrører behandling af personoplysninger ved udførelse af aktiviteter, der henhører under anvendelsesområdet for kapitel 4 (retligt samarbejde i straffesager) eller kapitel 5 (politisamarbejde) i tredje del, afsnit V, i TEUF, når Det Forenede Kongerige og Irland ikke er bundet af reglerne, som kræver overholdelse af aftalen.

- (7) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne afgørelse, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark.
- (8) Aftalen bør undertegnes med forbehold af dens indgåelse på et senere tidspunkt —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Der gives herved bemyndigelse til undertegnelse på Unionens vegne af aftalen mellem Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger med forbehold af indgåelse af aftalen.

Teksten til den aftale, der skal undertegnes, er knyttet til denne afgørelse.

Artikel 2

Rådets Generalsekretariat udarbejder det relevante fuldmagtsinstrument til undertegnelse af aftalen, med forbehold af dens indgåelse, til den person, der er udpeget af Kommissionen.

Artikel 3

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Rådets vegne

Formand